

ପ୍ରୟୋଜନିତା କୁହାଯାଏ । ସାଧାରଣ ଜୀବନରେ ରାଜନେତା, ସାମାଜିକ-ଧାର୍ମିକ ନେତା, ଉଚ୍ଚ ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀ/ଜନସେବାକାରୀଙ୍କୁ ଆଧିପତ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶନକାରୀ ପ୍ରତୀକ ଭାବେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ । ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ସାମାଜିକ/ସାଂଗଠନିକ ପଦପଦବୀରେ ହିଁ ଆଧିପତ୍ୟର ଉତ୍ସ ରହିଛି ବୋଲି ଏହି ଧାରଣା ଆଧାରିତ । ସମାନ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଜଣେ ଉଦ୍ୟୋଗପତି ବା ବ୍ୟବସାୟୀ ପାଇଁ ଆଧିପତ୍ୟ ପ୍ରୟୋଜନିତା ରହିଛି । ଉଦ୍ୟୋଗ/ବ୍ୟବସାୟ ସ୍ଥାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଉଦ୍ୟମୀ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନକାରୀ ତଥା ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଓ ସାମଗ୍ରୀ ଯୋଗାଉଥିବା

ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼ିଥାଏ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ତାକୁ କର୍ମଚାରୀ ଏବଂ ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କର ଆସ୍ଥାଭାଜନ ହେବା ଦରକାର । ଆଧିପତ୍ୟ କେବଳ ସ୍ୱାର୍ଥ ସାଧନ ପାଇଁ ନୁହେଁ ବରଂ ସଂପୃକ୍ତ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ପରିବର୍ତ୍ତନକାରୀ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଦାୟକ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଉଦ୍ୟୋଗପତିମାନଙ୍କର କିନ୍ତୁ ଏକ ସାମାଜିକମୁଖୀ ଆଧିପତ୍ୟର ଆବଶ୍ୟକ ଥାଏ । କାରଣ, ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାପିତ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଅନେକଙ୍କ ଜୀବିକା ଓ ଆତ୍ମସମ୍ମାନର ଉତ୍ସ ଭାବେ ବିବେଚିତ ହୁଏ ।

ଆର୍ଥିକ ଓ ଔଦ୍ୟୋଗିକ ବିକାଶରେ ସାଫଲ୍ୟ ପ୍ରୟୋଜନୀୟତାର ଭୂମିକା (How N-Ach Drive, Economic and Entrepreneurial Development) :

ମାନବ ସମ୍ବଳ ତଥା ଔଦ୍ୟୋଗିକ ବିକାଶରେ ଦକ୍ଷତା ଦୃଷ୍ଟିକୋଣର ଜନକ ଭାବେ ବିବେଚିତ ମାକ୍ଲେଲାନାଣ୍ଡ ହିଁ ସାଫଲ୍ୟ ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟକୁ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ଆଣିଥିଲେ । ସେ ‘କେତେକ ଦେଶ ଅନ୍ୟ ଦେଶମାନଙ୍କ ତୁଳନାରେ କାହିଁକି ଅଧିକ ବିକଶିତ’ ତାର ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ତାଙ୍କର ପ୍ରସ୍ତାବନା “ଦେଶ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ବିକାଶ ସ୍ତର ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଲୋକଙ୍କ ସାଫଲ୍ୟ ପ୍ରେରଣା ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ”ରୁ ସେ ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଖୋଜି ପାଇଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ପ୍ରାୟ ୩୯ଟି ଦେଶର ଲୋକପ୍ରିୟ ଗଳ୍ପ, ଲୋକ ସାହିତ୍ୟ ତଥା ପ୍ରାଥମିକ ଶ୍ରେଣୀ ପଢ଼ା ଯାଉଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିଥିଲେ । ସେଥିରେ ସେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉପଲବ୍ଧି, ମାନବ ପରାକ୍ରମ ତଥା ପ୍ରୟାସର ପରିସ୍ଥିତି ଉପରେ ବିଜୟ ଆଦି ବିଷୟସବୁ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି କି ନାହିଁ, ତା’ର ଅନେକ୍ଷଣ କରିଥିଲେ । ମାକ୍ଲେଲାନାଣ୍ଡ ତାଙ୍କ ଅନୁସନ୍ଧାନମୂଳକ ଗବେଷଣାରୁ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହେଲେ ଯେ କୌଣସି ଦେଶର ପ୍ରଗତିସ୍ତର ସେହି ଦେଶର ବୀରଗାଥା ତଥା ପ୍ରେରଣାଦାୟୀ ବ୍ୟକ୍ତି ସାଫଲ୍ୟ ଜନିତ ପ୍ରଭାବକାରୀ ଲେଖା ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ । କିନ୍ତୁ କିପରି ? କେଉଁ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଏହା ସମ୍ଭବ ହେବ ? ମାକ୍ଲେଲାନାଣ୍ଡ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥିଲେ ଯେ ଔଦ୍ୟୋଗିକ ମାଧ୍ୟମରେ ହିଁ ସାଫଲ୍ୟ ପ୍ରେରଣାର ସର୍ବୋତ୍ତମ ପରିପ୍ରକାଶ ହୋଇଥାଏ, ଫଳତଃ ବିକାଶ ପ୍ରକ୍ରିୟା ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ ହୁଏ ।

ସମ୍ବନ୍ଧୀକରଣ ପ୍ରୟୋଜନିତା (Need for Affiliation or N-Aff) :

ବାପାମା’ଙ୍କୁ ତୁମେ କହିବାର ଶୁଣିଥିବ ସେ ସେମାନେ ଯାହା କରୁଛନ୍ତି, ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ କରୁଛନ୍ତି । ପାରସ୍ପରିକ ସମ୍ବନ୍ଧ ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଅନ୍ୟ ସହ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରେ । ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପିତ କରିବାକୁ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିର ଅଭିରୁଚି

ଓ ଆଦର୍ଶ ସହ ନିଜକୁ ଖାପ ଖୁଆଇବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ପ୍ରାୟତଃ, ସାମାଜିକ କର୍ମୀ, ପିରବେଶବିତ୍, ଶିକ୍ଷକ, ଡାକ୍ତର ଏବଂ ନର୍ସ ଆଦି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହେବା ଅଭିଳାଷ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ମାତ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗୀମାନେ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ହାଲୁକା ମନୋଭାବ ପୋଷଣ କରିଥାନ୍ତି । କାହିଁକି ନା ସେମାନଙ୍କୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ନୂତନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନକାରୀ, ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକ

ତଥା ପରମ୍ପରା ପରିବର୍ତ୍ତନକାରୀର ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ସଫଳତା ପାଇଁ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଭବ ହୁଏ ନାହିଁ । କିଛି ସମାଜରେ ପରିବାର ହିଁ ସଫଳ ବୃତ୍ତି ପାଇଁ ସୁଦୃଢ଼ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଯୋଗାଇଥାଏ । ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜ ପାଇଁ ନୁହେଁ, ବରଂ ପରିବାରର ଖୁସି ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ । ତେବେ, କୌଣସି ଗୋଷ୍ଠୀ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟଭାବେ ପାରମ୍ପରିକ ବ୍ୟବସାୟରେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରିବାରେ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକଟ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହେବାର ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା ପ୍ରତିଫଳିତ କରୁଛି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରେ । ଅତୀତରେ ଆମ ଦେଶ ଭଳି ବିଦେଶୀ ଶାସନଗତ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ସ୍ଵାଧୀନୋତ୍ତର ଭାରତର ପ୍ରଥମ ପିଢ଼ିର ଉଦ୍ୟୋଗୀମାନେ ଦେଶାତ୍ମବୋଧ ଭାବନା ତଥା ବିଦେଶୀ ଶାସକଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସ୍ଥାପିତ ପାଲଟିଥିବା ଅର୍ଥନୀତିକୁ ପୁନଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକଟ କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ଯେ ନିଜକୁ ସମ୍ବନ୍ଧିତ କରିବାର ଇଚ୍ଛା ଦ୍ଵାରା ଅଭିପ୍ରେରିତ ହୋଇଛନ୍ତି, ତାର ସମ୍ୟକ୍ ସୂଚନା ମିଳିଥାଏ ।

ସ୍ଵାୟତ୍ତତା ପ୍ରୟୋଜନିତା (Need for Autonomy or N-Ant) :

ଅନ୍ୟ କାହା ପାଇଁ କାମ ନ କରି ନିଜ ଦାୟିତ୍ଵ ନିଜେ ନେବା ସହ ନିଜକୁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ କରାଇବା ଏବଂ ସ୍ଵାଧୀନ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରିବାର ଇଚ୍ଛାକୁ ହିଁ ସ୍ଵାୟତ୍ତତା ପ୍ରୟୋଜନିତା କୁହାଯାଏ । ଏହି ଇଚ୍ଛା ହିଁ ସାମର୍ଥ୍ୟର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ । ଔଦ୍ୟୋଗିକୀ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଏହା ଅନ୍ୟ ପାଇଁ କାମ ନ କରିବାର ସଂକଳ୍ପକୁ ବୁଝାଇଥାଏ । ଅଧିକାଂଶ ଚାକିରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ, କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ସ୍ଵାଧୀନ ଭାବରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିବା ଓ ନୂତନ ଧାରା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ ସୁବିଧାସୁଯୋଗ ମିଳିନଥାଏ । ଏହା କିଛି କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ନିଜସ୍ଵ ଉଦ୍ୟୋଗ/ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରେରିତ କରିଥାଏ । ସୁତରାଂ ସାମର୍ଥ୍ୟ ପ୍ରୟୋଜନିତା କହିଲେ ବାହ୍ୟ ମାଲିକଙ୍କଠାରୁ ସ୍ଵାଧୀନତା ନୁହେଁ ବରଂ ବ୍ୟକ୍ତି ସୁଗୁଣର ସୁରକ୍ଷାକୁ ବୁଝାଇଥାଏ ।

ଔଦ୍ୟୋଗିକ ବିକାଶ ପାଇଁ ଉପରୋକ୍ତ ଆଲୋଚନାର ଅଭିପ୍ରାୟ କ’ଣ ? ଉଦ୍ୟୋଗ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ପାଇଁ ପ୍ରେରଣା ଜାଗ୍ରତ କରାଇବା ଯେ ବେଶ୍ ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଏଥିରୁ ଜଣାପଡ଼େ । ସକ୍ଷମ ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷମାନେ ପ୍ରେରଣା ବିନା ଉଦ୍ୟୋଗବୃତ୍ତିକୁ ଚୟନ କରିନଥାନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରତିଟି ଔଦ୍ୟୋଗିକୀ ସଚେତନତା (EDP) କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଓ ଔଦ୍ୟୋଗିକୀ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ (EDP)ରେ ପ୍ରେରଣାଦାୟୀ ଶୈକ୍ଷିକ ଅଧିବେଶନ ପାଇଁ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥାଏ ।

ତୁମେ ଜାଣିପାରୁଥିବ ଯେ ପ୍ରେରଣା ଓ ଦକ୍ଷତା ପରସ୍ପରକୁ ପରିପୁଷ୍ଟ କରିଥାନ୍ତି । ସମର୍ଥ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ନିଜ ପ୍ରତିଭାର ପରିପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ମାର୍ଗ ସନ୍ଧାନରେ ଥାନ୍ତି ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ବ୍ୟବସାୟ ଉଦ୍ୟୋଗ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଆଗ୍ରହୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ନିଜେ କିଛି କରିବାର ସ୍ଵପ୍ନକୁ ସାକାର କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସାମର୍ଥ୍ୟ ହାସଲ ପାଇଁ କଠିନ ପରିଶ୍ରମ କରିଥାନ୍ତି । ବାସ୍ତବିକ, ଉଦ୍ୟୋଗୀମାନେ ହିଁ ସ୍ଵପ୍ନକୁ ବାସ୍ତବ ରୂପରେଖ ଦେଇଥାନ୍ତି ।

ଔଦ୍ୟୋଗିକ ପ୍ରେରଣା ବିକାଶ ଓ ପରିପ୍ରକାଶ ବେଳେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଯେ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରେରଣାର ଉତ୍ସ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । କେତେକ ଉଦ୍ୟୋଗୀ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକଳ୍ପରୁ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ ପାଇଁ ଆଶା ରଖିଥାନ୍ତି । ଏହା ଏକ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଅନୁଭବ । କାରଣ, “ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଲାଭ ଉପାର୍ଜନ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀ/ଉଦ୍ୟୋଗୀର ଇଚ୍ଛା” ବୋଲି ଅର୍ଥନୀତି ସନ୍ଦର୍ଭମାନଙ୍କରେ ସରଳରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଉଛି ।

ଉଦ୍ୟୋଗୀକରଣରେ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଓ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ (Entrepreneurial values and Attitudes) :

ମାନବ ଚରିତ୍ର ବିଶ୍ଳେଷଣରେ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଓ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଶବ୍ଦର ବହୁଳ ବ୍ୟବହାର ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିଥାଏ । ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଓ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଅର୍ଥବୋଧକ ଶବ୍ଦ । ତେବେ ଔଦ୍ୟୋଗିକୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଉଦ୍ୟୋଗୀର ବ୍ୟବହାରିକ ଚୟନକୁ

ହିଁ ଉଦ୍ୟୋଗୀକରଣ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଓ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ କୁହାଯାଏ । ଏଠାରେ ଚୟନ ଶକ୍ତି ବେଶ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । କାରଣ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରରେ ସମ୍ପାଦନ କରାଯାଇପାରେ । ବେଶ୍ କିଛି ବ୍ୟବହାରିକ ପ୍ରକୃତି ବା ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ୟୋଗୀକା ବିକାଶ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବାର ଜଣାପଡ଼ିଛି । କାଶ୍ (KASH)ରେ ଏହାକୁ ସୁଅଭ୍ୟାସ (Habit) ବୋଲି ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । କେତେକ ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ଏହାକୁ ନୀତି ବା କୌଶଳ (Policies or Strategies) ବୋଲି ଅଭିହିତ କରିଛନ୍ତି । ଉଦ୍ୟୋଗକୁ ଏକ ବୃତ୍ତି ଭାବେ ଚୟନ କରିବା ହେଉ, ଉତ୍ପାଦ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉ, ଅଭିବୃଦ୍ଧି କୌଶଳ, ଲାଭ ପ୍ରଦାୟକାରୀ ବା ସାମାଜିକ ଦାୟିତ୍ୱବୋଧ ହେଉ,

ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ପାଇଁ ଚୟନର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼ିଥାଏ । ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରଦର୍ଶନ ଉପରେ ଏହା ଗଭୀର ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥାଏ । ଏଠାରେ କୌଣସି ଉଦ୍ୟୋଗ/ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିବା ଓ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ବ୍ୟବହାରିକ ବିକଳ୍ପ ମଧ୍ୟରୁ ଦୁଇଟି ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି । ତେବେ ଏହି ଦୁଇଟି ବିକଳ୍ପ ଯଥା ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଓ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ସାଧାରଣତଃ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ପ୍ରଦର୍ଶନ ସହ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ବୋଲି ଅନୁଭୂତ ହୁଏ ।

ଉଦ୍ୟୋଗ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଫଳତା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାରିକ ନିର୍ଣ୍ଣୟ (Behavioural choices for entrepreneurial success) :

କ୍ର. ସଂ. ପ୍ରମାପ (Dimensions)

ବ୍ୟବହାରିକ ବିକଳ୍ପ (Behavioural Alternatives)

୧. ଉଦ୍ୟୋଗର ପ୍ରକାର
Type of Enterprise	- ନୂତନ ଦ୍ରବ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଶିଳ୍ପ ଚୟନ
- ପରିକ୍ଷିତ ତଥା ବିଶ୍ୱାସନୀୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ଚୟନ
୨. ବ୍ୟବସାୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି
Business decision	- ନିଜର ଯୋଗ୍ୟତା ଓ ଦକ୍ଷତାମୁଯାୟୀ ବ୍ୟବସାୟ/ଉଦ୍ୟୋଗର ଚୟନ
- ମିଳୁଥିବା ସମସ୍ତ ସୁଯୋଗର ସବୁପଯୋଗ
୩. ମାନବ ସମ୍ବଳ ପରିଚାଳନା (HRM)	- ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ, ନିର୍ଭରଶୀଳ ତଥା ଆଜ୍ଞାକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ନିଯୁକ୍ତି
- ଯୋଗ୍ୟ ତଥା ପ୍ରଶିକ୍ଷିତ କର୍ମଚାରୀ ନିଯୁକ୍ତ କରିବା
୪. ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପରିଚାଳନା : ପ୍ରଗତି ହାର
(Managing Growth : pace)	- ଧୀର ମନ୍ତ୍ର ଗତିରେ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହେବା ଆବଶ୍ୟକ
- କାର୍ଯ୍ୟଭାର ହସ୍ତାନ୍ତର ଓ ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ
୫. ସୁନିୟୋଜିତ କରିବା:କାର୍ଯ୍ୟଭାର ହସ୍ତାନ୍ତର
(Organising Ability : to delegate)	- ତନ୍ମୁ ତନ୍ମୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବା
- କାର୍ଯ୍ୟଭାର ହସ୍ତାନ୍ତର ଓ ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ
୬. ବଜାର ପରିଚାଳନା : ବଜାର ଅବଧାରଣା
(Marketing Management : Market Concept)	- ଉତ୍ପାଦର ବ୍ୟାପକ ବିକ୍ରୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା
- ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଚାହିଦାମୁଯାୟୀ ଉତ୍ପାଦନ
୭. ମାନବ ସମ୍ବଳ ପରିଚାଳନା : ପାରିତୋଷିକ
(HRM : Compensation)	- ଭଲ/ଅଧିକ କାମ କରୁଥିବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଅତିରିକ୍ତ ଅର୍ଥ
- ରାଶି/ପଦନୌତି ବ୍ୟବସ୍ଥା
- ଇଚ୍ଛାମୁତାବକ ପୁରସ୍କୃତ କରିବା
୮. ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପରିଚାଳନା : ଦିଗ
(Managing growth : Direction)	- ଦକ୍ଷତା କୈନ୍ଦ୍ରିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି
- ଉପଲବ୍ଧ ସୁଯୋଗର ବିନିଯୋଗ

୯. ବଜାର ପରିଚାଳନା : ଉତ୍ପାଦନ ଯୋଜନା ଓ - ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ଉତ୍ପାଦର ପରିବର୍ତ୍ତନ
ବିକାଶ (Marketing Management :) - ଉତ୍ପାଦରେ ନିରନ୍ତର ନୂତନତ୍ୱ ଓ ସୁଧାର ଆଣିବା
Product Planning & Development
୧୦. କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା : ସ୍ଥାନ ନିରୂପଣ - ସାମାଜିକ ସମ୍ପର୍କ ଥିବା ସ୍ଥାନରେ ବ୍ୟବସାୟ/ଉଦ୍ୟୋଗ ପ୍ରତିଷ୍ଠା
(Operations Management : - ଆର୍ଥିକ ଫାଇଦା ମିଳୁଥିବା ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା
Locational Decision)
୧୧. କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା : ଯୁକ୍ତିସଂଗତ ବ୍ୟୟ - ମାଲ ଯୋଗାଣକାରୀ, କର୍ମଚାରୀ ଓ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ସହ ମୂଳତାଲ
(Operations Management : କରି ଲାଭ ଉଠାଇବା
Cost Rationalisation) - ଅନାବଶ୍ୟକ ବ୍ୟୟ କାଟି ତଥା ଉନ୍ନତ କୌଶଳ ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା
ଉତ୍ପାଦର ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ କରିବା
୧୨. ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା ପରିଚାଳନା - ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀଙ୍କ ସହ ପ୍ରତିଯୋଗୀତା କର
(Managing Competition) - ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀତାରୁ ଦୂରେଇ ରୁହ
୧୩. ଯୋଜନା : ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ - ଉଦ୍ୟୋଗ ସମ୍ପର୍କୀୟ ସୂଚନା ପାଇଁ ପରିବେଶକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତନୟ କର
(Planning : Approach to decision - ଅନ୍ତଦୃଷ୍ଟି/ବିବେକ ଉପରେ ନିର୍ଭର କର ।
making)
୧୪. ଆୟୋଜନ : ଔପଚାରିକତା - ନିଜେ ସବୁ କାମ କର
(Organising : Formalisation) - ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି କର ଓ ପେଶାଦାର ପଦ୍ଧତି ଆପଣାଅ
୧୫. କାର୍ଯ୍ୟନୀତି (Ethics) - ବ୍ୟବସାୟିକ ନୀତି ନିୟମରେ କିଛି ସାଲିସ କର ନାହିଁ
- ପ୍ରେମ, ଯୁଦ୍ଧ ଓ ବ୍ୟବସାୟରେ ସବୁକିଛି ନ୍ୟାୟସଂଗତ
୧୬. ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଚୟନ - ଉତ୍ତରାଧିକାରୀକୁ ଚୟନ କର ଓ ପ୍ରଶିକ୍ଷିତ କର
(Sucession Planning) - ବ୍ୟବସାୟ ଜଣେ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଆପେ ପାଇବ
୧୭. ସମୟ ସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ - ଏକ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର
(Planning time horizon) - ଦୈନନ୍ଦିନ ବ୍ୟବସାୟକୁ ଉପଭୋଗ କର ।
୧୮. କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା : ଗବେଷଣା ଓ ବିକାଶ - ଗବେଷଣା ଓ ବିକାଶରେ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ କର
(Operations Management : Research - ଗବେଷଣା ଓ ବିକାଶ ଏକ ଅପବ୍ୟୟକାରୀ ବିଳାସ
and Development) :

ସାରାଂଶ

ଉଦ୍ୟୋଗ, ଉଦ୍ୟୋଗୀ ଓ ଔଦ୍ୟୋଗିକୀ ଶବ୍ଦ ସହ ବ୍ୟକ୍ତିଟି ଶିକ୍ଷା/ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରେ ତାକୁ ଉଦ୍ୟୋଗୀ
ତୁମେମାନେ ପରିଚିତ ହେଲଣି । ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କୌଣସି କୁହାଯାଏ । ଯେଉଁ ସବୁ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦେଇ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ଗଢ଼ିଉଠେ
ଶିକ୍ଷା/ ବ୍ୟବସାୟକୁ ଉଦ୍ୟୋଗ କୁହାଯାଏ । ସେହିପରି ଯେଉଁ ତାକୁ ଔଦ୍ୟୋଗିକୀ ବା ଉଦ୍ୟୋଗୀକରଣ କୁହାଯାଏ ।

ଉଦ୍ୟୋଗୀମାନେ ଉତ୍ତମ ଆର୍ଥିକ ବିକାଶ ତଥା ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରିଥାନ୍ତି । ଆର୍ଥିକ ବିକାଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନେ ଦେଶର ମୋଟ ଜାତୀୟ ଆୟ ବୃଦ୍ଧି, ପୂର୍ଣ୍ଣନିର୍ମାଣ ଓ ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟିରେ ସହଯୋଗ କରିଥାନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ କିଛି ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ବ୍ୟବସାୟିକ ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ସହ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କ ଜୀବନଧାରଣା ମାନରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିଥାନ୍ତି । ଶିକ୍ଷା/ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଉଦ୍ୟୋଗୀଙ୍କୁ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଭୂମିକା ତୁଲେଇବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଶିକ୍ଷା/ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପରିକଳ୍ପନା, କାର୍ଯ୍ୟାନୁୟତ୍ତ ସମ୍ଭାବନା, ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନିମନ୍ତେ ଆବଶ୍ୟକ ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟ ଉଦ୍ୟୋଗୀଙ୍କୁ ନିର୍ବାହ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ବ୍ୟବସାୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିବା ଅନିଶ୍ଚିତତା ତଥା ସଂକଟର ମୁକାବିଲା ସହ ଉଦ୍ୟୋଗୀଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହର ବଜାର ପ୍ରବେଶ, ବିକ୍ରୟ, ବୈଷୟିକ ତଥା ନବୀନକରଣ ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ

ପଡ଼ିଥାଏ । ଭାରତ ଭଳି ବିକାଶଶୀଳ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଉଦ୍ୟୋଗୀଙ୍କୁ ଦୈନନ୍ଦିନ ବ୍ୟବସାୟ/ଶିକ୍ଷା ପରିଚାଳନାର ଦାୟିତ୍ୱ ମଧ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରିବାକୁ ହୋଇଥାଏ ।

ଦେଶର ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଗତି ତଥା ନୂତନ ବ୍ୟବସାୟ ସଂସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟିରେ ଉଦ୍ୟୋଗର ଭୂମିକା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଔଦ୍ୟୋଗିକରଣକୁ ଏକ ବିକଳ୍ପ ବୃତ୍ତି ଭାବେ ଜନପ୍ରିୟ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଔଦ୍ୟୋଗିକୀ ସଚେତନତା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ (EDP) ଓ ଔଦ୍ୟୋଗିକୀ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ (EDP) ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ତୁଲାଇ ପାରିବେ । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଏକ ଔଦ୍ୟୋଗିକୀ ଅନୁକୂଳ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି କରାଯିବା ଦରକାର । କାରଣ, ଔଦ୍ୟୋଗିକୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ପରିବେଶ ମଧ୍ୟରେ ଚାଲୁଥିବା ଗତିଶୀଳ ଅନ୍ତଃସମ୍ବନ୍ଧର ପରିଣାମ । ତା’ଛଡ଼ା ଔଦ୍ୟୋଗିକୀ ଦକ୍ଷତା, ଉତ୍ସାହ, ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଓ ମନୋବୃତ୍ତି ଆଦିର ବିକାଶ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଦିଅ ।

- (କ) ଔଦ୍ୟୋଗୀକରଣ କହିଲେ କ’ଣ ବୁଝ ?
- (ଖ) ଔଦ୍ୟୋଗୀକରଣ ଦେଶର ସାମୁହିକ ବିକାଶରେ କିପରି ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ ?
- (ଗ) ଔଦ୍ୟୋଗିକୀର ନିୟାମକଗୁଡ଼ିକ କ’ଣ ?
- (ଘ) ଔପଚାରିକ ଭାବେ ଉଦ୍ୟୋଗୀର ସଂଜ୍ଞା କ’ଣ ?
- (ଙ) ଔଦ୍ୟୋଗୀୟ ଦକ୍ଷତା କହିଲେ କ’ଣ ବୁଝାଏ ?
- (ଚ) ଔଦ୍ୟୋଗିକୀ ସହ ସୃଜନଶୀଳତାର କି ସମ୍ପର୍କ ରହିଛି ?
- (ଛ) ବିକାଶଶୀଳ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଉଦ୍ୟୋଗୀମାନେ ଅସଫଳ ହେବାର କାରଣ କ’ଣ ?
- (ଜ) ଗ୍ରାମୀଣ ଶିକ୍ଷା ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ବ୍ୟବସାୟ କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ?

(ଝ) କ୍ୟାସ୍ ବା CASH କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝ ?

(ଞ) ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ଅର୍ଥନୀତିରେ ଉଦ୍ୟୋଗ ବିକାଶ ପାଇଁ ପରିସ୍ଥିତି କାହିଁକି ଅନୁକୂଳ ରହିଥାଏ ?

୨. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରପଟଣା ଲେଖ ।

(କ) ଉତ୍ପାଦନ ବ୍ୟବସ୍ଥାପନ

(ଖ) ଆଶଙ୍କା ମୁକାବିଲା

(ଗ) ଔଦ୍ୟୋଗିକୀ ଓ ପରିଚାଳନା

(ଘ) ଦକ୍ଷତା ବିଚାରଧାରା

(ଙ) ସାମ୍ବଲ୍ୟ ପ୍ରୟୋଜନୀତା

୩. ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦର୍ଶାଅ ।

(କ) ଉଦ୍ୟୋଗ ଓ ଉଦ୍ୟୋଗୀ

(ଖ) ଔଦ୍ୟୋଗିକୀ ଓ ପରିଚାଳନା

* * *

ଦ୍ୱିତୀୟ ପାଠ ଉଦ୍ୟୋଗ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଠ (Enterprise set-up)

ଶିକ୍ଷାୟନ ଓ ବାଣିଜ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଦେଶର ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଗତି ପାଇଁ ନିତାନ୍ତ ଜରୁରୀ । ଏଥିପାଇଁ ବିଗତ ବର୍ଷମାନଙ୍କରେ ଅନେକ ଯୋଜନା ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଛି । ତେବେ, ଆମ ଦେଶକୁ ଶିକ୍ଷୋନ୍ନତ ଓ ଆତ୍ମନିର୍ଭର କରିବା ପାଇଁ ଷ୍ଟାର୍ଟଅପ୍ ଇଣ୍ଡିଆ (Start-up India) ବା ଶୁଭାରମ୍ଭ ଭାରତ ଯୋଜନା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ସଦ୍ୟତମ ପ୍ରମୁଖ ଯୋଜନା । ଦେଶରେ ନବସୃଜନକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା ସହ ନୂତନ କାର୍ଯ୍ୟାରମ୍ଭ ପାଇଁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଏହାର ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଏହି ଅଭିଯାନ ପୋଷଣୀୟ ଆର୍ଥିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସହ ଅନେକ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟିରେ ସହାୟକ ହେବ । ଭାରତ ସରକାର ଶୁଭାରମ୍ଭ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ସକ୍ଷମ କରାଇବା ସହ ନବୀକରଣ ଓ ପରିକଳ୍ପନା ଦ୍ୱାରା ସେଗୁଡ଼ିକର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟାଇବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛନ୍ତି । ଏହି ଯୋଜନାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଲା ।

- (କ) ଏକ ଉଦ୍ୟୋଗୀ ସଂସ୍କୃତିକୁ ସକ୍ରିୟ କରିବା ସହ ସମାଜରେ ଉଦ୍ୟୋଗିକୀ ମୂଲ୍ୟବୋଧକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ଓ ଉଦ୍ୟୋଗ ପ୍ରତି ଲୋକଙ୍କ ମାନସିକତାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବା ।
- (ଖ) ବିଶେଷ କରି ଯୁବକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଉଦ୍ୟୋଗୀ ହେବାର ଉଦ୍ଦୀପନା ଓ ଉଦ୍ୟୋଗୀକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି ।

- (ଗ) ଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକ, ବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାଧାରୀମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ୟୋଗକୁ ଏକ ଆକର୍ଷଣୀୟ, ପସନ୍ଦଯୋଗ୍ୟ ଓ ଉପାର୍ଜନକ୍ଷମ ବୃତ୍ତିଭାବେ ଚୟନ କରିବା ପାଇଁ ବିଚାର କରିବା ସହ ସକ୍ରିୟ ଶୁଭାରମ୍ଭ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା ।
- (ଘ) ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଉଦ୍ୟୋଗୀକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ହେବା ସହ ଆରମ୍ଭ ହେବାକୁ ଥିବା / ନୂଆ କରି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ବା ଅଳ୍ପକିଛି ସମୟ ଧରି ଚାଲିଥିବା ଓ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ମୂଳକ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ।
- (ଙ) ଆଞ୍ଚଳିକ, ସାମାଜିକ ଓ ଆର୍ଥିକ ଅନଗ୍ରସର କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ବ୍ୟାପକ ଉଦ୍ୟୋଗୀ ସାଧନ ଯୋଗାଣ ମାଧ୍ୟମରେ ନିମ୍ନସ୍ତରରେ ଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ମେଣ୍ଟାଇବା ସହ ସମନ୍ୱିତ ଓ ପୋଷଣୀୟ ବିକାଶ ହାସଲ କରିବା ।

ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ଶିଳ୍ପ ମନ୍ତ୍ରାଳୟର ଫେବୃୟାରୀ ୧୭, ୨୦୧୭ ମସିହା ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ଷ୍ଟାର୍ଟଅପ୍ ବା ଶୁଭାରମ୍ଭ ପ୍ରକଳ୍ପ କହିଲେ :

- (କ) ଏକ କମ୍ପାନୀ ଯାହା ଭାରତରେ ସାମିଲ ହୋଇଥିବା ବା ରେଜିଷ୍ଟ୍ରାୟା ହୋଇଥିବା ।

- (ଖ) ଏହା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରୁ ଆଗରୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇନଥିବ ।
- (ଗ) ପୂର୍ବ ବର୍ଷମାନଙ୍କରେ ବାର୍ଷିକ କାରବାର ୨୫ କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ହୋଇନଥିବ ।
- (ଘ) ବୈଷୟିକ କୌଶଳ, ବୌଦ୍ଧିକ ସମ୍ପଦ ଅଧିକାର (IPR) ବା ପାଟେଣ୍ଟ ଦ୍ଵାରା ପରିଚାଳିତ ସୃଜନାତ୍ମକ ବା ବିକାଶମୂଳକ ବା ବାଣିଜ୍ୟ କାରବାର ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଦ୍ରବ୍ୟ, ସେବା ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ବିକାଶ କରୁଥିବ ।

ଶୁଭାରମ୍ଭ ଭାରତ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା (Startup India Action Plan)

- (କ) ସରଳୀକରଣ ଓ ମାର୍ଗଦର୍ଶକ ପ୍ରାବଧାନ (Simplification and hand holding) : ଶୁଭାରମ୍ଭ ଯୋଜନାର ଅନୁଯାଜନ ପାଇଁ ବନ୍ଧୁଭାବପୂର୍ଣ୍ଣ, ସରଳ ଓ ନମନୀୟ/ପରିବର୍ତ୍ତନକ୍ଷମ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଘୋଷଣା ।
- (ଖ) ଶୁଭାରମ୍ଭ ଭାରତ ନାଭି କେନ୍ଦ୍ର (Startup India Hub) : ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶୁଭାରମ୍ଭ ପରିବେଶ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସମସ୍ତ ସାଧନ ଗୋଟିଏ ସମ୍ପର୍କ କେନ୍ଦ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ସମାଧାନ କରିବା ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଜ୍ଞାନ ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ ଓ ପୁଞ୍ଜି ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବା କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଏହାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।
- (ଗ) ନ୍ୟାୟିକ ସହଯୋଗ ଏବଂ ଯୁକ୍ତିକାଳୀନ ଭିତ୍ତିରେ ପ୍ୟାଟେଣ୍ଟ ପରୀକ୍ଷଣ (Legal Support and Fast tracking Patent Examination) : ସୃଜନାତ୍ମକ ତଥା ଆଗ୍ରହୀ ଶୁଭାରମ୍ଭ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ପ୍ୟାଟେଣ୍ଟ ସଂରକ୍ଷିତ କରିବା ସହଜ କରିବା ପାଇଁ ଶୁଭାରମ୍ଭ ବୌଦ୍ଧିକ ସମ୍ପତ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ (Startup

Intellectual property protection- SIPP) ଯୋଜନାର ପ୍ରଚଳନ ।

- ଘ) ସହଜ ପ୍ରସ୍ଥାନ (Easy Exit) : ବ୍ୟବସାୟରେ ଅସଫଳ ଯୋଗୁଁ ସଂସ୍ଥା ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ହେଲେ, ଅଧିକ ଲାଭଦାୟୀ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ପୁଞ୍ଜି ଓ ସମ୍ବଳକୁ ପୁନଃ ବିନିଯୋଗ କରବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ଫଳରେ ଏକ ଦୀର୍ଘସୂତ୍ରୀକ ପ୍ରସ୍ଥାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ ଶଙ୍କାଗ୍ରସ୍ତ ନହୋଇ ନୂତନ ତଥା ସୃଜନାତ୍ମକ ଯୋଜନାରେ ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ମିଳିବ ।

- ଙ) ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥାପନରେ ବେସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ରର ଉପଯୋଗ (Harnessing Private Sector for Incubator setup) : ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ପେଶାଦାର ପରିଚାଳନା ନିମନ୍ତେ ସରକାରୀ ବେସରକାରୀ ମିଳିତ ସହଯୋଗରେ (PPP MODE) ଦେଶରେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଯୋଜନା ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଛି ।

- ଚ) ଟିକସ ଛାଡ଼ (Tax Exemption) : ଶୁଭାରମ୍ଭ ପ୍ରକଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଥମ ତିନି ବର୍ଷର ଲାଭ ଉପରେ ଟିକସ ଛାଡ଼ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ।

ଶୁଭାରମ୍ଭ ପାଇଁ ପୁଞ୍ଜି/ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପାୟ (Ways to fund startup) :

ସରକାରଙ୍କ ଯୋଜନା ମୁତାବକ ଉପଲବ୍ଧ ପୁଞ୍ଜି ଓ ବ୍ୟାଙ୍କ ରଣ ବ୍ୟତୀତ ଶୁଭାରମ୍ଭ ପାଇଁ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ମତେ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିହେବ ।

- କ) ସ୍ଵ-ଉତ୍ଥାନ/ସ୍ଵ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ (Boot Strapping) ଜଣେ ନିଜସ୍ଵ ଅର୍ଥ ଓ ସମ୍ବଳ ବିନିଯୋଗ

କରିବା ହିଁ ଅର୍ଥ ଯୋଗାଡ଼ର ପ୍ରଥମ ବିକଳ ଭାବେ ବିବେଚିତ ହୁଏ । ଏହାକୁ ସ୍ୱ-ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ କୁହାଯାଏ । ଏହାଦ୍ୱାରା ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ବ୍ୟବସାୟସହ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ନିବେଶକମାନେ ଏହାକୁ ଉଦ୍ୟୋଗୀର କୃତିତ୍ୱ ଭାବେ ବିବେଚନା କରନ୍ତି । ତେବେ, ସ୍ୱଳ୍ପ ନିବେଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗର ଏକ ଉତ୍ତମ ବିକଳ ।

ଖ) **ସମଷ୍ଟିଗତ ପୁଞ୍ଜି (Crowd Funding) :** ଏକ ସାଧାରଣ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ଦିଗରେ ବହୁ ବ୍ୟକ୍ତି ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ବା ଦାନ କରିବାକୁ ସମଷ୍ଟିଗତ ପୁଞ୍ଜି କୁହାଯାଏ । ସମଷ୍ଟିଗତ ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭାରତ ପାଇଁ ନୂଆ ନୁହେଁ । ଅତୀତରେ ଅନେକ ସଂସ୍ଥା ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ଠାରୁ ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିବାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ରହିଛି । ତେବେ, ମୌଳିକ ନୀତି ଭିତ୍ତିକ ସମଷ୍ଟିଗତ ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭାରତ ପାଇଁ ନୂଆ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଶୁଭାରମ୍ଭ ପ୍ରକଳ୍ପ ତଥା କ୍ଷୁଦ୍ର ବ୍ୟବସାୟଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ପୁଞ୍ଜି ଆବଶ୍ୟକତା ମେଣ୍ଟାଇବା ସହଜ ହେବ ।

ଗ) **ପରୀ ନିବେଶ (Angel Investment) :** ନୂତନ ଭାବେ ଗଢ଼ି ଉଠୁଥିବା ଶୁଭାରମ୍ଭ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ନିଜସ୍ୱ ବଳକା ଅର୍ଥ ନିବେଶ କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପରୀ ନିବେଶକ କୁହାଯାଏ । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ବ୍ୟତୀତ ପରାମର୍ଶଦାତା ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିଥାନ୍ତି ।

ଘ) **ଉଦ୍ୟମ ପୁଞ୍ଜି (Venture Capital) :** ଉତ୍କଳ ସମ୍ଭାବନା ଥିବା କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକରେ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ପାଇଁ ପେଶାଦାର ଢଙ୍ଗରେ ପରିଚାଳିତ କେତେକ ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍ଥା ରହିଛନ୍ତି । ଉଦ୍ୟମ ପୁଞ୍ଜି

ନିବେଶକାରୀମାନେ କମ୍ପାନୀର ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି, ବିଶେଷଜ୍ଞ ପରାମର୍ଶ ତଥା ଏହାର ପୋଷଣୀୟତା ତଥା ବିସ୍ତାର କ୍ଷମତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ବିଭିନ୍ନ ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷା ସହ ବ୍ୟବସାୟର ସ୍ଥିତି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିଥାନ୍ତି ।

ଙ) **ବ୍ୟାପାର ଉତ୍ସ୍ଥାୟନ ଓ ତ୍ୱରକ କେନ୍ଦ୍ର (Business incubators and acclerators) :** ଉତ୍ସ୍ଥାୟନ ଓ ତ୍ୱରକ କେନ୍ଦ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ନୂତନ ଭାବେ ଗଢ଼ି ଉଠୁଥିବା ବ୍ୟବସାୟଗୁଡ଼ିକ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ପାଇଁ ବିକଳ ଭାବେ ଚିହ୍ନି କରିପାରିବେ । ଉତ୍ସ୍ଥାୟନ ଓ ତ୍ୱରକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଦ୍ୱାରା ଶହ ଶହ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ନିଜର ଆବଶ୍ୟକତା ମେଣ୍ଟାଇ ପାରୁଛନ୍ତି । ଦୁଇଟି ଯାକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପରସ୍ପର ବିନିମୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଛନ୍ତି । ପ୍ରକୃତପକ୍ଷେ, ଉତ୍ସ୍ଥାୟନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଏକ ମାତା/ପିତା ଭାବେ କଳ୍ପନା କରାଯାଇପାରେ, ଯିଏ କି ନିଜ ବ୍ୟବସାୟ (ଶିଶୁ)କୁ ଲାଳନ ପାଳନ କରେ । ତ୍ୱରକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବ୍ୟବସାୟକୁ ଚାଲୁ ରଖିବା ବା ବୃହତ୍ ଲକ୍ଷ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦେଇଥାଏ । ଉତ୍ସ୍ଥାୟନ ଓ ତ୍ୱରକ ଉଭୟେ ଶୁଭାରମ୍ଭ ପ୍ରକଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକୁ ପରାମର୍ଶଦାତା, ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶକାରୀ ଓ ସାଥୀ ଶୁଭାରମ୍ଭ ପ୍ରକଳ୍ପ ସହ ଯୋଡ଼ିଥାନ୍ତି ।

ଚ) **ଲଘୁ ବିଭ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ଅଣବ୍ୟାଙ୍କୀୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ (Microfinance and NBFC) :** ପାରମ୍ପରିକ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥାରୁ ରଣ ପାଉ ନଥିବା ବା ରଣ ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟତା ନଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ପାଇଁ ଲଘୁ ବିଭ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅର୍ଥ ସୁଲଭ କରାଇଥାଏ । ସେହିପରି, ବ୍ୟାଙ୍କ ପାଇଁ ଜରୁରୀ ବିଭିନ୍ନ ଆଇନଗତ ଆବଶ୍ୟକତା ବିନା ଅଣବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ଅର୍ଥ ନିଗମଗୁଡ଼ିକ

(Non Banking financial Corporations) ଆର୍ଥିକ
ସାହାଯ୍ୟ ଯୋଗାଇଥାନ୍ତି ।

ରାଜ୍ୟକୁ ଶିକ୍ଷ ସମୃଦ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ତଥା ଅଧିକ କର୍ମ
ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ୨୦୧୬ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ମଧ୍ୟ
ଶୁଭାରମ୍ଭ ଓଡ଼ିଶା ଯୋଜନା (Startup Odisha) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ
କରିଛନ୍ତି । ଏହାର ଶୀର୍ଷକ ‘ନବ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ଲହରୀ’ (New
wave of Innovations) ରଖାଯାଇଛି । ଏହି କ୍ରମରେ ଓଡ଼ିଶାକୁ

ଏକ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଷ୍ଟାର୍ଟଅପ୍ ହବ୍ ବା ଶୁଭାରମ୍ଭ ନୀତିକେନ୍ଦ୍ରରେ
ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖାଯାଇଛି । ୨୦୨୧ ମସିହା
ସୁଦ୍ଧା ହଜାରେ ଶୁଭାରମ୍ଭ ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସାହାଯ୍ୟ
ସହଯୋଗ ଯୋଗାଇ ଦେବା ପାଇଁ ସ୍ଥିର ହୋଇଛି । ଓଡ଼ିଶାର
କୁଶଳୀ ତଥା ଉତ୍ସାହୀ ଯୁବକଯୁବତୀମାନେ ଏହାର ସୁଯୋଗ
ନେଇ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ହେବା ସହ ରାଜ୍ୟର ଆର୍ଥିକ ସମୃଦ୍ଧିରେ
ଭାଗିଦାରୀ ହୋଇପାରିବେ ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଦିଅ ।

- (କ) ଶୁଭାରମ୍ଭ ଭାରତ ଯୋଜନା କ’ଣ ?
- (ଖ) ଶୁଭାରମ୍ଭ ଭାରତ ଯୋଜନାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ’ଣ ?
- (ଗ) ଷ୍ଟାର୍ଟଅପ୍ ବା ଶୁଭାରମ୍ଭ ପ୍ରକଳ୍ପ କହିଲେ କାହାକୁ ବୁଝାଏ ?
- (ଘ) ଶୁଭାରମ୍ଭ ପାଇଁ କିପରି ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିହେବ ?

୨. ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଚିତ୍ରପଟ୍ଟୀ ଲେଖ ।

- (କ) ସ୍ୱ-ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ
- (ଖ) ସମ୍ପର୍କିତ ପୁଞ୍ଜି
- (ଗ) ଉଦ୍ୟମ ପୁଞ୍ଜି
- (ଘ) ନବପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ଲହରୀ

୩. ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦର୍ଶାଅ ।

- (କ) ସମ୍ପର୍କିତ ପୁଞ୍ଜି ଓ ପରାନିବେଶ
- (ଖ) ବ୍ୟାପାର ଉତ୍ପାଦନ ଓ ତ୍ୱରକ କେନ୍ଦ୍ର

* * *